

עין משפט
נר מצוה

קבץ א מיי פירא מהל' וכה וימנה הלויט סמנ עשין פנ טושיע חור"מ

קבץ ב טושיע חור"מ פירא מהל' עדות

הל"ד טושיע חור"מ פירא מהל' עדות

קבץ ג מיי פירא מהל' עדות

קבץ ד מיי פירא מהל' עדות

קבץ ה מיי פירא מהל' עדות

קבץ ו מיי פירא מהל' עדות

קבץ ז מיי פירא מהל' עדות

קבץ ח מיי פירא מהל' עדות

קבץ ט מיי פירא מהל' עדות

קבץ י מיי פירא מהל' עדות

קבץ יא מיי פירא מהל' עדות

קבץ יב מיי פירא מהל' עדות

קבץ יג מיי פירא מהל' עדות

קבץ יד מיי פירא מהל' עדות

קבץ טו מיי פירא מהל' עדות

קבץ טז מיי פירא מהל' עדות

קבץ יז מיי פירא מהל' עדות

קבץ יח מיי פירא מהל' עדות

קבץ יט מיי פירא מהל' עדות

קבץ כ מיי פירא מהל' עדות

קבץ כא מיי פירא מהל' עדות

קבץ כב מיי פירא מהל' עדות

קבץ כג מיי פירא מהל' עדות

קבץ כד מיי פירא מהל' עדות

קבץ כה מיי פירא מהל' עדות

קבץ כו מיי פירא מהל' עדות

קבץ כז מיי פירא מהל' עדות

קבץ כח מיי פירא מהל' עדות

קבץ כט מיי פירא מהל' עדות

קבץ ל מיי פירא מהל' עדות

קבץ לא מיי פירא מהל' עדות

קבץ לב מיי פירא מהל' עדות

קבץ לג מיי פירא מהל' עדות

קבץ לד מיי פירא מהל' עדות

קבץ לה מיי פירא מהל' עדות

קבץ לו מיי פירא מהל' עדות

קבץ לז מיי פירא מהל' עדות

קבץ לח מיי פירא מהל' עדות

קבץ לט מיי פירא מהל' עדות

קבץ לך מיי פירא מהל' עדות

קבץ לם מיי פירא מהל' עדות

קבץ לנ מיי פירא מהל' עדות

קבץ לו מיי פירא מהל' עדות

קבץ לז מיי פירא מהל' עדות

קבץ לח מיי פירא מהל' עדות

קבץ לט מיי פירא מהל' עדות

קבץ לך מיי פירא מהל' עדות

קבץ לם מיי פירא מהל' עדות

קבץ לנ מיי פירא מהל' עדות

קבץ לו מיי פירא מהל' עדות

קבץ לז מיי פירא מהל' עדות

קבץ לח מיי פירא מהל' עדות

קבץ לט מיי פירא מהל' עדות

קבץ לך מיי פירא מהל' עדות

קבץ לם מיי פירא מהל' עדות

קבץ לנ מיי פירא מהל' עדות

קבץ לו מיי פירא מהל' עדות

קבץ לז מיי פירא מהל' עדות

קבץ לח מיי פירא מהל' עדות

קבץ לט מיי פירא מהל' עדות

קבץ לך מיי פירא מהל' עדות

קבץ לם מיי פירא מהל' עדות

קבץ לנ מיי פירא מהל' עדות

קבץ לו מיי פירא מהל' עדות

קבץ לז מיי פירא מהל' עדות

קבץ לח מיי פירא מהל' עדות

קבץ לט מיי פירא מהל' עדות

קבץ לך מיי פירא מהל' עדות

קבץ לם מיי פירא מהל' עדות

קלח:

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

מאי שנא מדרבא דאמר רבא אין חולצין אלא אם כן מכירין משום דחיישינן רבית דין טועין. פירוש אם היו חולצין אע"פ שלא הכירום היו סבורין צית דין אחר שהכירום צית דין ראשון ויחירוה לשוק על ידי אותה חליצה ולא גרסי' מאי שנא מדרבא אמר רב

סחורה ואי גרס להו גרס הוא כמו וכו' וממילתיה דרבא קפריך כפירוש רבינו שמואל והכי אימא דפרק מנחת חליצה אמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא חולצין אע"פ שאין מכירין ואין חוששין לצית דין טועין כשיעידו צנית דין אחר שחלצה או שמיאנה שיתירוה ע"י חליצה ומילאן זה שדעו צנית דין הראשון לא הכירום ורבא ידידיה אמר אין חולצין אלא אם כן מכירין דחוששין לצית דין טועין כדפרישית ורש"י גרס דפרק מנחת חליצה (סז) איפכל צהאיא דרב סחורה דחוששין לצית דין טועין וצהאיא דרבא אין חוששין ופירש דקאי אלפיכך אין כותבין שאס כתבו לה עדים גט שחלצה או מיאנה ולא כתבו ואשמתודעניהו דלחזיה דמיתגא הוא חוששין שמה תראה גיטא לצית דין אחר ויעטו ויפסדו צנית דין ראשון לא חללו אלא אם כן הכירו לכך אין כותבין ואין להקשות דכי לא יכתבו נמי יניחוש שמה יעידו צנ"ד אחר ויעטו דהא אם יצאו עדים עצמן ויכלו צנ"ד שני לזכר על ידס אם הכירום צנ"ד הראשון^[א] ורבא אמר כו' לפיכך כותבין ואין חוששין לצנ"ד טועין פ"י האילן ואין חולצין אלא"כ מכירין כותבין עדים שראו שחלצה^[ב] אע"פ שאין מכירין ולא חוששין שמה טעו צית דין הראשון צהלכה וחללו ואע"פ שלא הכירו וקשה דהשמה לא היו צנ"ד טועים דרב סחורה ודרבא שוין דצית דין טועין דמילתיה דרב סחורה היינו צנ"ד אחר ודרבא היינו צנ"ד הראשון ועוד דלפי גירסת רש"י צריך למיגרס הכה מאי שנא מדרבא אמר רב סחורה דממילתיה דרב סחורה פריך ומיהו יש ספרים דגרסי הכי אצל אין נראה לר"י אלא כמה שפירש ובגירסת הספרים ישנים דמנחת חליצה^[ג] והתניא

מרע תצוב ללוה אלא דחייש רבי מאיר צית דין טועין שיהו סבורין שהעדים לא כתבו אלא אם כן הכירו ולא יריכו לירושין להציא ראה: **הלכסה אין חוששין לצית דין טועין**. אלא כותבין אע"פ שאין מכירין כרז נחמן אליבא דרבנן: **ה"ג מאי שנא מדרבא דאמר רבא אין חולצין כו'**. וז"ל דאמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא דלציהו חולצין וממלאין אע"פ שאין מכירין קאמרי דפרק חליצה [יבמות קו]. אצל רבא ידידיה אמר אין חולצין כו'. ואדרבא קאי גמרא ופריך מ"ש האי דפסקינן הלכתא אין חוששין מדרבא דס"ל חוששין: **אין חולצין אלא"כ מכירין**. יבס ויבמה שצאו לפנינו לחלוק ואין לנו יודעין שהוא יבמה אין נוקקין להס צנ"ד לחלוק כדמפרשי טעמא לקמן דחיישינן לצנ"ד טועין שאס תבא לינשא לצנ"ד אחר ע"י חליצה צנ"ד ראשון שחללו לה צלא הכרה ויתירוה צנ"ד שני לפי שיהו טועין לומר לא חללו לה צית דין ראשון אלא"כ הכירו שזה יבמה ולא ידעו הלכה זו שחולצין אע"פ שאין מכירין הלכך תקנו דאין חולצין אלא"כ מכירין וכה"ג איכא למימר נמי אין ממלאין אין צית דין נוקקין למילאן עד שיכירו שהיה מהאי טעמא גופיה: **לפיכך**. כיון שאין חולצין אלא אם כן מכירין כותבין עדים גט של חליצה ומילאן להמירה אע"פ שאין מכירין דהא ודאי **ע"ד עעמא**. אין חולצין אלא אם כן מכירין ולאו משום דחוששין לצית דין טועין מפלוגי אפילו לא כתבו זו ואשמתודעניהו ניסת בעדות זו: **מאי טעמא**. הן הכירו כשחללו וממלאין אע"פ שאין מכירין קאמרי דפרק חליצה דמנחת חליצה^[ד] וועיל נמי יניחוש צנית דין טועין וימלאו אין כותבין כרבי מאיר: **ומשני כי דינא פסר כי דינא לא דייקי**. כלומר גצי חליצה ומילאווין לפיכך תקנו אין חולצין אלא אם כן מכירין שאס אתה אומר חולצין אף על פי שאין מכירין **התם ודאי חיישינן לצנ"ד טועין שיעטו צנ"ד שני לומר כי יפה הכירו צנ"ד ראשון כשחללו דצנ"ד שני פסר צנ"ד ראשון לא דייקי דכיון דחליצה ומילאווין גב' כדתנן בנסהדרין (דף ג.) קמו צנ"ד צמילתא ושפיר עבדו חליצה ומילאווין: **כי דינא פסר עדים דייקי**. כגון הכא גצי נוואת שכיב מרע לא יטעו צנ"ד לומר לא כתבו עדים אלא אם כן הכירו אלא יתקדקו אחרי העדים אם הכירו צדצר אם לאו. והלכתא אין חוששין לצנ"ד טועין דפסקין ר' דימי: **בתנ"י האב תלוש ומאכלי**. אהכותב נכסיו לצנו לאחר מותו [לעיל קנז]. קאי דאקני ליה גופא מהיום ואפירי לאחר מיתה והלכך מאכלי האב צמיו פירות שתלם לכל מי שירצה אכל מה שהניח מחובר לקרקע צשעת מיתתו אע"פ שעומד לתלוש הרי הוא של בנו מקבל מתנה. ודוקא בנו אצל הכותב נכסיו לאחר אפי' מה שהניח מחובר לקרקע צשעת מיתתו הרי הן של יורשים שדעתו של אדם קרובה אצל בנו יותר מאשר והכי מוכח בגמרא [קנז].: **הרי הוא של יורשין**. ולא למקבל מתנה לצדו: **גב' ומקשינן תלוש אין**. מה שהניח תלוש הרי הן של יורשין אצל המחובר הרי הוא של מקבל מתנה דכגופה של קרקע דמי ואקנייה ניהליה לאחר מיתה:**

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

ידה על העלוונה. וכגון **א**) שלא מחלה לו בכך: **לא אם הכור**. שצנית: **ולא אם הדוס**. שצנית. אינן מכורין בכלל צית **ב**) דאף על פי שכתב לו עומקא ורומא של צית דתשמיש הן צפני עצמן ולא אהני עומקא ורומא אלא למקני עומקא ורומא כדאמרן דפרק

המוכר את הצית דמסתמא לא קני איניש עומקא ורומא: **ולריך למוכר** ליקח לו דרך. לצדו ולדותו ששייר לעצמו דמוכר צעין יפה מוכר ולא שייר לעצמו דרך: **שאין צריך**. דהא חוץ מאלו לא הוה צריך למימר למעוטי צור דות דהא מסתמא לא קני לכו לוקח אלא לטפווי לו שיור דרך לצור דות עצמו נכתיון. ומיהו רצנן נמי מודו דכל לישנא יתירא לטפווי אחי היכא דאיכא מידי לטפווי כי הכא צדך צרימא והא דלמרן הא מני רבי עקיבא היא לאו דוקא דהוא הדין לרבנן אלא משום דלשכתן צרבי עקיבא צהדיא דדריש לישנא יתירא מוקי לה כר' עקיבא: **העדים כותבין**. מה שזומעין וזכרון עדות שהיתה צפנינו שאמר פלוני שכיב מרע שפלוגי חייב לו מנה ומה ששמענו כתבנו ותחתמנו: **אע"פ שאין מכירין**. את הלזה או את נתמחיו לו כלום אם לאו: **לפיכך**. שנתנו חכמים רשות לעדים לכתוב מה ששמעו אף על פי שאין יודעין אם אמת אם שקר צריכין היתומים להציא ראה לגבות מאותו פלוני דעדים הללו מה ששמעו מפי השכיב מרע כתבו והס לא ידעו אם ממנש צדצדיו אם לאו: **ותקמים אומרים אין כותבין וכו'**. דחיישינן לצית דין טועין שיראו שכתבו העדים ויהו סבורים שהעדים לא כתבו נוואת שכיב מרע עד שחקרו תחלה היטב וידעו שצדצדיו אמת כדאמר ריש לקיש בכתובות (דף יט.) אין העדים חותמין על השטר אלא"כ נעשה צגדול ואמר נמי עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן צנ"ד הלכך אין כותבין אלא אם כן מכירים שצדצדיו אמת: **אינו צריך כו'**. שהרי לא כתבו אלא אם כן הכירו **א**) ואינו צריך להציא ראה

אחרת אלא שטר זה יתקיים צחותמיו: **ואף ר' מאיר**. מן הדין היה לו להודות לצדרי חכמים ולומר כותבין משום דאין פנאי לשכיב

ראה: **הלכסה אין חוששין לצית דין טועין**. אלא כותבין אע"פ שאין מכירין כרז נחמן אליבא דרבנן: **ה"ג מאי שנא מדרבא דאמר רבא אין חולצין כו'**. וז"ל דאמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא דלציהו חולצין וממלאין אע"פ שאין מכירין קאמרי דפרק חליצה [יבמות קו]. אצל רבא ידידיה אמר אין חולצין כו'. ואדרבא קאי גמרא ופריך מ"ש האי דפסקינן הלכתא אין חוששין מדרבא דס"ל חוששין: **אין חולצין אלא"כ מכירין**. יבס ויבמה שצאו לפנינו לחלוק ואין לנו יודעין שהוא יבמה אין נוקקין להס צנ"ד לחלוק כדמפרשי טעמא לקמן דחיישינן לצנ"ד טועין שאס תבא לינשא לצנ"ד אחר ע"י חליצה צנ"ד ראשון שחללו לה צלא הכרה ויתירוה צנ"ד שני לפי שיהו טועין לומר לא חללו לה צית דין ראשון אלא"כ הכירו שזה יבמה ולא ידעו הלכה זו שחולצין אע"פ שאין מכירין הלכך תקנו דאין חולצין אלא"כ מכירין וכה"ג איכא למימר נמי אין ממלאין אין צית דין נוקקין למילאן עד שיכירו שהיה מהאי טעמא גופיה: **לפיכך**. כיון שאין חולצין אלא אם כן מכירין כותבין עדים גט של חליצה ומילאן להמירה אע"פ שאין מכירין דהא ודאי **ע"ד עעמא**. אין חולצין אלא אם כן מכירין ולאו משום דחוששין לצית דין טועין מפלוגי אפילו לא כתבו זו ואשמתודעניהו ניסת בעדות זו: **מאי טעמא**. הן הכירו כשחללו וממלאין אע"פ שאין מכירין קאמרי דפרק חליצה דמנחת חליצה^[ד] וועיל נמי יניחוש צנית דין טועין וימלאו אין כותבין כרבי מאיר: **ומשני כי דינא פסר כי דינא לא דייקי**. כלומר גצי חליצה ומילאווין לפיכך תקנו אין חולצין אלא אם כן מכירין שאס אתה אומר חולצין אף על פי שאין מכירין **התם ודאי חיישינן לצנ"ד טועין שיעטו צנ"ד שני לומר כי יפה הכירו צנ"ד ראשון כשחללו דצנ"ד שני פסר צנ"ד ראשון לא דייקי דכיון דחליצה ומילאווין גב' כדתנן בנסהדרין (דף ג.) קמו צנ"ד צמילתא ושפיר עבדו חליצה ומילאווין: **כי דינא פסר עדים דייקי**. כגון הכא גצי נוואת שכיב מרע לא יטעו צנ"ד לומר לא כתבו עדים אלא אם כן הכירו אלא יתקדקו אחרי העדים אם הכירו צדצר אם לאו. והלכתא אין חוששין לצנ"ד טועין דפסקין ר' דימי: **בתנ"י האב תלוש ומאכלי**. אהכותב נכסיו לצנו לאחר מותו [לעיל קנז]. קאי דאקני ליה גופא מהיום ואפירי לאחר מיתה והלכך מאכלי האב צמיו פירות שתלם לכל מי שירצה אכל מה שהניח מחובר לקרקע צשעת מיתתו אע"פ שעומד לתלוש הרי הוא של בנו מקבל מתנה. ודוקא בנו אצל הכותב נכסיו לאחר אפי' מה שהניח מחובר לקרקע צשעת מיתתו הרי הן של יורשים שדעתו של אדם קרובה אצל בנו יותר מאשר והכי מוכח בגמרא [קנז].: **הרי הוא של יורשין**. ולא למקבל מתנה לצדו: **גב' ומקשינן תלוש אין**. מה שהניח תלוש הרי הן של יורשין אצל המחובר הרי הוא של מקבל מתנה דכגופה של קרקע דמי ואקנייה ניהליה לאחר מיתה:**

מאי טעמא. אין חולצין ב"ד ראשון אא"כ מכירין לאו משום דחוששין לב"ד טועין. דאיכא למיחש שאלו ב"ד ראשון סברי הללו ב"ד שני שעלושם לא היו נוקקין לחלוק להם ב"ד אי לאו דמכירין אותו ויטעו בכך והיו כותבין גט חליצה. וזכא נמי לרב דימי ליחוש לב"ד טועין. ומשני רב דימי כי דינא פסר בית דינא לא דייקי. הללו ב"ד שני לא יתקדקו על ב"ד ראשון אלא סבורין הן שלא חלצו אא"כ הכירו וסומכין הללו עליהן וכותבין [וחללקן] אין חולצין אא"כ מכירין כיו שלא יטעו ב"ד שני אבל להיכא דאמר שכיב מרע יש לו מנה אצל פלוני העדים כותבין אע"פ שאין מכירין דאין חוששין לב"ד טועין דבתר כל עדים מודקדין ב"ד עליהם אי ידעי. גוף החוב אי לא ולא יצאוהו הצי מנה בלא איהא גמורה הלכך אין חוששין כאן לב"ד טועין: **פ"ס** האב תולש. מן פירות הקרקעות הללו שכתב לבנו אותן כל ימי חייו [ומאכילן] לכל מי שירצה. ומה שהניח תלוש בשעת מיתה. הרי הוא לירושים כולם: ומקשינן מה שהניח תלוש בשעת מיתה הוי לירושין. אבל פירות מחוברין שהניח בקרקע לא היו יורשין כולן אלא דהייב בן בלבד שכתב לו גוף הקרקע. כלומר ולא הוי

מסורת הש"ס

א) רתמה ויעבד' (ב) כתובות
זא: א) לעיל סז: פד. ערכין
יט. [זמיר זא:] ד) [נתקנן קסד. יבמות קו. כתובות כא. סנהדרין ג:] ס) יבמות קו.]
ו) [נתקנן תוספות ד"ה מ"ש מדרבא וכו' אלא"כ מכירין משום דחיישינן לציד טועין ולא העמיקו מ"ט לאו נראה יפה דל"ג והדין עממס כמובאר להמשנין].

מוסף רש"י

ולא את הכור ולא את הדות. המוכר את הצית לא מוכר את הכור שבה לו את הדות. צור כתפורה כלל צנין כללים, ודות צנינן [וערכין סז]. דגס את הכור ואת הדות אינו בכלל צית [ועי' אס]. אף על פי שכתב לו עומקא ורומא. דעומקא ורומא צתתמא לא קני ואהני עומקא ורומא למקני עומקא ורומא ולא למקני צור דות שמשמיעין חלקן מן צית שאטו עשו אלא לשאוב ממנו מים [ועי' סד]. ללא אחי לרביי אלא עליות ומעקה וקרקעות בינים, שאס לזה מוכר לחפור תחת צית לוקח מעבד עליו [ועי' אס]. וצריך. מוכר, ליקח לו דרך. מן הלוקח ליק' זה לאומו צור דות, שהרי לו הקרקע מכר לו ולא שייר זה כלום. דקפירא ליה מוכר צעין יספי מוכר [וערכין סז]. וזכב"א אין צריך ליקח לו דרך. למוכר צעין רעס מוכר ודק שיי' לו [סס] ובניין צעיר [סד]. דלמדיקן כסס ששייר את הכור ואת הדות לעצמו צן שיי' לו דרך [וידר זא]. בזמן שאמר לו. מוכר ללוקח צית אי מוכר לו חוץ מנאלי. צור דות, שאינו צריך ליקח לו דרך. כיון דלא צריך לפרוש, דהא מסתמא לא קני צור דות בכלל צית ופירש ודאי לטפווי מילתא קאמר להודיעו שמשיר לעצמו [וערכין סז]. ולכנן לא אחי לטפווי כדנלאו הכי שיי' לעצמו דרך לריווחא דמילתא פסרשן אמר כן שלא יאמר הלוקח כל צית מכרת לו ולא פכרת דך. שאין כל מכירין צקקין צדצין ואלכך פירש על כן [ועי' סד]. לפיכך. האילן ואין חולצין אלא"כ מכירין. כותבין גט חליצה. עדס שאלו שחלטה יטילן לנחות לה ואע"פ שאין מכירין כל מיישקין שמה טעו צנ"ד צהלכה זו לומר חולצין אע"פ שאין מכירין ותכלו לה ממי שאינו יבמה [בבבוח קז].

מוסף תוספות

א. דעדים אינם מעידים לחצאים דכיון דהעדים אלוהם לפני ב"ד ישאלו להם אם הכירום ב"ד הראשון. מוס' הרא"ש יבמות קו. ב. גרסיןן בדברי ר' אהרן. לא חיישינן לב"ד דלא טועים וכו', והא דלא קאמרי אין חוששין לצדים טועים שכן יכתבו הם בלא הכרה, דפשיטא דעדים לא יכתבו ואשמתודעניהו. דעדות שקר לא יעידו. סס.

רבינו גרשום (המשך)

שלא הספיקו. ובאו עדים שהיו באותה חליצה לפני ב"ד אחר ואמרו ב"ד לא הספיקו לכתוב גט חליצה כתבו לה אתם גט חליצה או גט מיאון כותבין לה זה ב"ד שני גט חליצה ומיאון אף ע"פ שאין מכירין היבם.

רבינו גרשום (המשך)

שלא הספיקו. ובאו עדים שהיו באותה חליצה לפני ב"ד אחר ואמרו ב"ד לא הספיקו לכתוב גט חליצה כתבו לה אתם גט חליצה או גט מיאון כותבין לה זה ב"ד שני גט חליצה ומיאון אף ע"פ שאין מכירין היבם.

רבינו גרשום (המשך)

שלא הספיקו. ובאו עדים שהיו באותה חליצה לפני ב"ד אחר ואמרו ב"ד לא הספיקו לכתוב גט חליצה כתבו לה אתם גט חליצה או גט מיאון כותבין לה זה ב"ד שני גט חליצה ומיאון אף ע"פ שאין מכירין היבם.

רבינו גרשום (המשך)

שלא הספיקו. ובאו עדים שהיו באותה חליצה לפני ב"ד אחר ואמרו ב"ד לא הספיקו לכתוב גט חליצה כתבו לה אתם גט חליצה או גט מיאון כותבין לה זה ב"ד שני גט חליצה ומיאון אף ע"פ שאין מכירין היבם.

רבינו גרשום (המשך)

שלא הספיקו. ובאו עדים שהיו באותה חליצה לפני ב"ד אחר ואמרו ב"ד לא הספיקו לכתוב גט חליצה כתבו לה אתם גט חליצה או גט מיאון כותבין לה זה ב"ד שני גט חליצה ומיאון אף ע"פ שאין מכירין היבם.

רבינו גרשום (המשך)

שלא הספיקו. ובאו עדים שהיו באותה חליצה לפני ב"ד אחר ואמרו ב"ד לא הספיקו לכתוב גט חליצה כתבו לה אתם גט חליצה או גט מיאון כותבין לה זה ב"ד שני גט חליצה ומיאון אף ע"פ שאין מכירין היבם.

רבינו גרשום (המשך)

שלא הספיקו. ובאו עדים שהיו באותה חליצה לפני ב"ד אחר ואמרו ב"ד לא הספיקו לכתוב גט חליצה כתבו לה אתם גט חליצה או גט מיאון כותבין לה זה ב"ד שני גט חליצה ומיאון אף ע"פ שאין מכירין היבם.

רבינו גרשום (המשך)